N. 91.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 16. Listopada V. S. ROKU 1807.

S. PETERSBURG V. S. d. 5 Listopada. W ukazie danym Senatowi d. 15 pazdziernika J. J. Mość wyraził. Traktatem w Tilży zawartym między Rossyą i Francyą postanowiono przyłączyć do państwa Rossyiskiego kray opasany częścią teraznieyszych granic Rossyiskich, rozciągaiący się od Bugu do uścia Łososny, i linią idącą od wspomnionego uścia nurtem tey rzeki, nurtem Bobry do iey uścia, nurtem Narwy od wspomnionego wyżey mieysca do Suratca, nurtem Lisy do iey zbiegu przy wiosce Mien, nurtem potoku wpadaiącego w Nurczek blizko teyże wsi wychodzącego, do iego uścia wyżey Nura, naostatek nurtem Bugu w górę do teraznieyszych granic Rossyiskich.

Zatém osądziliśmy za rzecz przyzwoitą wyznaczyć Senatora Teils dla przyięcia kraiu tego, i odebrania przysięgi na wierność poddaństwa od obywatelów onego, iakoteż dla uczynienia poprzedniczych urządzeń do zarządzenia onym; a opatrzywszy tegoż Senatora wszelkiemi przyzwoitemi do tych zamiarów przepisami, rozkazuiemy Senatowi, 1. Przyłączony manifest do nowych poddanych naszych wydrukować w potrzebney liczbie exemplarzów na Rossyiskim i Polskim ięzyku, przesłać do Senatora Teils dla przyzwoitego użycia. 2. O przyłączeniu do państwa Rossyiskiego tey krainy donieść wszędy ażeby tym sposobem, iak powszechnie między różnemi iuryzdykcyami i osobami naczelnictwo maiącemi, przyzwoity związek i znoszenie się ustanowione być mogło, mianowicie według ządania Senatora Teils, stosownie do zlecenia przez nas nań włożonego dopełnione było.

Z Bożey łaski My Alexander 1 Imperator i Samowładca całey Rossyi etc. etc. etc. Nam mile wiernym poddanym, duchownym, stanowi rycerskiemu, ziemianom, miastom i wszystkim obywatelom Białostockiey krainy Imperatorską naszą miłość i łaskę. Traktatem między Rossyą i Francyą d, 27 Czerwca roku teraznieyszego w Tilży zawartym, kray opasany częścią teraznieyszych granic Rossyiskich, rozciągaiący się od Bugu do uścia Łosośny, i linią idącą od uścia wspomnionego nurtem tey rzeki, nurtem Bobry do iey uścia, nurtem Narwy od wspomnionego wyżey mieysca do Suratca, nurtem Lisy do iey zbiegu przy wiosce Mien, nurtem potoku wpadaiącego w Nurczek blizko teyże wsi wychodzącego, do iego uścia wyżey Nura, naostatek nurtem Bugu w górę do teraznieyszych granic Rossyiskich, przyłączony iest do państwa Rossyiskiego na wieczne czasy.

Przyimuiąc pod berło nasze tę krainę, donosiemy i zapewniamy was mile wierni nam obywatele oney, że za święty obowiązek poczytuiemy zwracać troskliwą opiekę naszą, dla zrządzenia waszego dobra i pokoiu. Wszystkie prawa i swobody wasze zostaią nietknięte. wyznawanie wiary będzie nienaruszone, własność każdemu z prawa należąca nie tylko zostanie udzielną, aletéz wygody wasze i pożytki pomnożą się przez rozciągnienie na was przywileiów i dystynkcyi własciwych dawnieyszym Rossyi poddanym. To stanowiąc w zadatek naszym względów ku wam, umocowaliśmy naszego taynego konsyliarza i Senatora Teils dla odebrania od was przysięgi na poddaństwo i wierność, i razem poruczyliśmy iemu uczynić poprzednie wszelkie potrzebne rozrządzenia, tak dla rządu tey krainy, iakoteż mianowicie dla ulżenia klęsk przez obywatelów poniesionych w czasie woiennym.

Obywatele kraiu Białostockiego; przy takiey troskliwości naszey o dobro wasze miła rzecz Nam będzie być przekonanemi, że wy nieporuszoną wiernością i przywiązaniem do tronu naszego usiłować będziecie na przyszłe czasy zasługiwać na znakomite względy nasze. Dan w S. Petersburgu d. 15 pazdziernika r. 1807 panowania naszego 7 roku ALEXANDER.

Aktualny Kammerher Swistunow zasiadać będzie w expedycyi budowli Kremlewskiey. Aktualny stanu konsyliarz Speranski zostaiąc przy obowiązkach Sekretarza stanu od innych iest uwolniony. Witebski Marszałek Gubernski Ciechanowiecki w nadgrodę gorliwosci i podiętych trudów, iak zaświadcza główno kommenderuiący trzecim wydziałem woyska ziemskiego X. Galicin, przy urządzeniu Witebskiey milicyi, otrzymał stopień aktualnego konsyliarza stanu.

Nadgradzaiąc znamienite męztwo i waleczność okazaną w bitwie d. 27 stycznia pod Preussisch Eylau przez Officyerów armii swoiey J. J. Mość tym wszystkim którzy nie otrzymali orderu woiennego S. Jerzego alboteż S. Włodzimierza, byli iednak podani przez główno kommenderuiącego do otrzymania tych znaków dystynkcyi, daie znaki złote do noszenia na wstędze w paski czarne i żółte z warunkiem, iż każdemu z nich skrócony iest czas trzyletniey służby do otrzymania orderu woiennego i pensyi. Dane od J. J, Mości i przodków iego Generałom i Officyerom za woienne czyny złote szpady z napisami i bryllantowemi ozdobami czyliteż bez nich, iako pamiątka szacunku dzieł rycerskich, liczą się odtąd między znakami dystynkcyi, wszyscy więc którzy one otrzymali albo poźniey otrzymaią, umieszczeni być powinni na listę powszechną kawalerów orderów Rossyiskich

Gubernatorowi Moskiewskiemu Łańskoy oświadczono ukontentowanie naywyższe za trudy podięte w prędkiém formowaniu półkow nowey dywizyi.

KIEL d. 6 listopada. Następca tronu opuścił nakoniec miasto nasze, pośpieszaiąc przez Rendsburg i Odensee do Coppenhagi, gdzie sama tylko obecność iego może pocieszyć obywatelów stroskanych, podnieść umysły upadłe, zatrzeć pamiątkę świeżą hańby i niesławy, zapalić serce Duńczyków do zemsty, przywrócić porządek zamieszany. Nic ieszcze nie ogłosił, podobno nie postanowił względem sądu i ukarania tych wodzów, którzy haniebną kapitulacyą podpisuiąc z Anglikami, Stolicę Królestwa, flottę koronną wydać nieprzyiaciołom śmieli; iakiekolwiek usiłowania dziś czynić będzie cały narod w powetowaniu poniesioney krzywdy, dzieło iest trudne; te same okręta i fregaty, któreśmy wydáli Admirałowi Gambier, posłużą Jerzemu 3 do zniszczenia zapędów naszych, osadzone maytkami iego; Dania zaś przekona się poźniey, iak trudno iest wystawić flottę równą tey, którą bez odporu prawie zwyciężcom oddała.

Nie wiemy ieszcze, iak wiele statków Anglicy utracili przy Duńskich brzegach powracaiąc do oyczyzny; zatonienie Neptuna nie iest wątpliwe; gdy osiadł na piasku, i podniesionym być nie mógł, trzeba było tysiąc ludzi na nim znayduiących się zabrać i na ląd Szwedzki wysadzić; ta okoliczność podobno zrodziła pogłoskę o lądowaniu Anglików pod Landscroną. Inne statki nieprzyiacielskie w drugich mieyscach zatoneły; inne ieszcze płynąc blizko Helsingoer i Cronenburga, rozumieiąc się bezpiecznemi wytrzymywać musiały ogień ciężki z batteryi nadbrzeżnych któremu oprzeć się nie mogąc, i oddalić się rychło na głębinę zwiesiły flagę, i zabrane do portów Duńskich odprowadzone zostały; niektóre do Coppenhagi zawiiaiące przyiął lud z radośnym okrzykiem.

W którą stronę poszli Anglicy opuszczaiąc Coppenhagę, dotąd nie możemy twierdzić z pewnością. Według powieści iednych, Gambier 388 żaglów swoich i zdobytych dywizyami pomknoł na morze północne, ztamtąd maiąc bieg kierować do portów oyczystych; iak twierdzą drudzy, pogłoska o wylądowaniu Anglików na brzegu Szwedzkim nie płonną była. Jedna dywizya woysk Jerzego 3 wysiadła iak słychać w Gothemburgu, druga w Landscronie; lecz tego twierdzić za prawdę nie podobno, ieszcze po długiém przerwaniu kommunikacya nie iest przywrócona z Szwecyą. To nieomylna, że Gustaw Adolf przybywszy niedawno do Helsingbürga przypatrywał się Angielskim flottom, gdy te z Coppenhagi wychodząc przez Sund zmierzały ku morzom północnym; Admirał Gambier i Lord Catchart o tém przestrzeżeni na ląd wystąpili i Monarchę zprzymierzonego pozdrowili.

Nikt u nas nie wątpi, że Król Szwedzki flott swoich nie wydał Anglikom, owszem iak tylko statki powróciły z wyspy Rugen, dokąd wysłane były dla zprowadzenia G. Toll z armią po kapitulacyi z Marszałkiem Brune podpisaney, wraz wszystkie zostały rozbroione w Carlscronie. To ieszcze wiedzieć trzeba, iż Kapitan Stafford przez Admirała Gambier wysłany do Christiansand dla zabrania Duńskich okrętów tam stoiących, żądał ich wydania, iakby należały do kapitulacyi podpisaney w Coppenhadze; lecz waleczny Jessen rozumiał inaczey; odrzucił propozycyą, dał odpor nieprzyiacielowi.

Po pierwszey zdobyczy, którą z nienawidzonych nieprzyiacioł odnosi narod Duński, spodziewa się wkrótce większey; iuż po wszystkich portach uzbraiać zaczęto korsarzów, niektórzy na morze wyszli; a gdy w teraznieyszym czasie Baltyckie i północne uczęszczanemi być nie zwykły od Anglików, póydą wszyscy ku brzegom Szkockim i Angielskim, szukaiąc pomsty i nadgrody za szkodę poniesioną. W początku niespodzianey napaści lud cały porwał się do broni, rozumieiąc, że brzegi prowincyi składaiących Królestwo są zagrożone na wzór Zelandyi teraz gdy odddalił się z północy nieprzyiaciel, i zdaie się niepodobny powrót iego, Duńczycy i Norwegianie do czynienia na lądzie nie maiąc dostatek cały i siłę przenieść postanowili na morze, ażeby iak naywięcey sobie korzyści, nieprzyiaciołom klęsk przynieśli.

Ośmiela każdego w tém przedsięwzięciu wiadomość rozgłoszona, że dni ostatnich pazdziernika w Rendsburgu podpisane zostało przymierze odporne i zaczepne między Francyą i Danią, którego warunki do Paryża natychmiast przesłane, gdy zyszczą potwierdzenie Napoleona, ogłoszone będą. Postać Coppenhagskiego portu iest straszliwa; nigdy równey klęski sprawic nie mogło naydłuższe i naystrasznieysze bombardowanie; tylko 16 okrętów liniowych uprowadził nieprzyiaciel, inne iako do żeglugi mniey zdatne dla starości, albotéż niedokończone zepsował. Nadspodzianie w arsenałach Gambier zostawił więcey tysiąca różney wielkości armat; rozumieć trzeba, że czasu dość nie miał do ich zabrania. Wyrachowali Duńczycy, że dzień każdy od zaczęcia wyprawy do końca Anglikom kosztował po 100 t. talarów; gdyby i tak było, nic nie stracił nieprzyiaciel, pokryła wydatek chwała dokonanego pomyślnie dzieła, grabież flotty, bogatych arsenałów. Wiele rzeczy mniey potrzebnych, albo zabrać się nie mogących na okręta w czasie przepisanym Gambier przedawał; bomby, granaty, kule zakupowali obywatele maiętnieysi Coppenhagi, płacąc od funta kilkanaście groszy.

Admirał Essington został niedaleko brzegów Zelandyi, po oddaleniu się wodza naywyższego Gambier, i zatrudnia iak może przeprawę woysk Duńskich z Fionii, często krążąc po Belcie większym, ukazuiąc się przed Corsoer i Nyborg; nakoniec attakuiąc inne miasta nadbrzeżne i mnieysze wyspy; lecz w tych przedsięwzięciach nic nie sprawił nieprzyiaciel, tak dzielny odpor da-

ą Duńczycy, boiąc się ażeby ich nie porównywano z obrońcami Coppenhagi: Woyska Francuzkie zgromadzaią się pod Hamburg, do Holsztynu ieszcze nie wkroczyły.

LONDYN d. 23 pazdziernika. Jnteressa i stan dzisieyszy Królestwa Portugalskiego zwróciły powszechną uwagę Anglików. Teraznieysi Ministrowie zabrawszy Duńską flottę, ażeby snadź nie posłużyła kiedykolwiek Francuzom do naiechania kraiu naszego, chcą podobno równym sposobem dla siebie zapewnić Portugalską, która chociaż nie wyrównywa pierwszey znaczna iest, i zkłada się z okrętów następuiących. Brezylia od 110 armat, Prince Royal i Princesse od 84, Królowa, Alphonso, Abuquerque, Pedro, Medusa, Maria, Sebastian, Regent od 74, Abayros, Bellem, Antoni od 64, Teressa, Amazona, Peru od 50; fregat iest 12, tyleż korwet, nie licząc szalup wielu i mnieyszych statków.

Ta potęga gdyby dostać się miała Francuzom, pomnożona okrętami Hiszpańskiemi z Cadix, Carthageny, Ferrolu, może być straszną brzegom Angielskim i Jrlandzkim; trudno iest zamykać Lisbonę, i przed uściem Tagu trzymać Anglikom liczną flottę dla uważania obrótów nieprzyiacielskich; wiadomo z dzieiów, że Filip 2 król Hiszpański zamyślaiąc naiechać Brytańnią, w Lisbonie uzbroił lub zgromadził część większą flotty niezwyciężoney. Z tych względów rząd nasz umyślił wszystko czynić i łożyć, ażeby Regent Portugalski do końca wiernym był sprzymierzeńcem Angielskim; przeto Admirał Purwis po oddaleniu się Lorda Collingwood ku brzegom Tureckim kommendant eskadry pod Cadix stoiącey, rozkaz odebrał pośpieszyć do Lisbony, i interessów narodu swoiego pilnować.

Zapewne ten Admirał do stolicy Portugalskiey nie przybył, gdy tam powstało zamieszanie. Lud uwiadomiony o zaszłém nieporozumieniu z Francyą i Hiszpanią, iakoteż o blizkim wyieździe Regenta z dworem do Brezylii, bunt prawie otwarty podniosł. Nic nie słychać po domach, rynkach, i ulicach, prócz głośnego z przeklęctwem narzekania przeciw Ministrom doradzaiącym rządowi zachowanie związku dawnego z Anglikami; wołaią wszyscy o pokoy z Napoleonem, woynę z Brytańnią, ukaranie Ministra Almeida i innych kilku; nie chcą dopuścić, ażeby X. Brezylii, familia panuiąca, obywatele znacznieysi Lisbonę opuszczali, grożąc gwałtem otwartym; tego doznawać iuż zaczeli ziomkowie nasi; żaden z nich pokazać się nie może na mieyscu publiczném, żeby natychmist nie był zkrzywdzony, albo nie naraził się na oczywiste niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia. Ztąd urosła trudność przeniesienia się na okręta z własnością, która tak iest wielka, że częstokroć iedney osobie podróż do Anglii kosztuie więcey tysiąca FS. Ponieważ w takiém zamieszaniu i nieładzie rząd, woysko, policya nie dość są mocne przeciw swawolnemu gminowi, obywatele znacznieysi przedaią maiątek nieruchomy, chcąc ustąpić za granicę; Regent przepisał, ażeby w opłacie przyimowano część kapitału w papierach koronnych, które tym sposobem narzucone upadać zaczeły, i w pierwszych dniach zaraz więcey 40 procentów traciły.

Ministrowie rady częste nad zwyczay miewaią, odwrócić chcąc niebezpieczeństwa zewsząd grożące narodowi. Lord Wellesley bywa od nich wzywany. Za kilka dni spodziewamy się widzieć powracaiących z Buenos Ayres G. Whitelocke i Admirała Murray z szczątkami woyska od klęski pozostałego; upadła więc powieść o powtórném opanowaniu wspomnionego miasta. 50 okrętów zdobyczą Duńską ładownych przybyło z Coppenhagi na Tamizę; to iest straż przednia wielkiey flotty, inne dywizye nastąpią; Anglicy dość oboiętnie na to poglądaią, trudno iednak żeby się nie dziwili razem wielkości i łatwości odniesionego zwycięztwa.

Okręt Electra od flotty po morzu śródziemném krążącey wysłany, przyniosł Admiralicyi wiadomość niespodzianą, iż reszta woysk Angielskich dotąd utrzymuiąca się w Sycylii, opuściwszy wyspę przeszła do Malty; do teyże wyspy udała się familia Króla Ferdynanda 4 ze wszystkiemi skarbami; lecz to potwierdzenia potrzebuie. Parlament nasz nie ma być zwołany przed kwietniem; zbyt długie byłyby wakacye; lecz ponieważ z iedney strony Ministrowie nie potrzebuią nagle pieniędzy, z drugiey boią się narzekania za wyprawę Duńską, mogą przewlec zwołanie, ażeby uspokoiły się umysły; rząd tym czasem o środkach nowych przemyślać będzie do zawarcia pokoiu albo też popierania woyny.

W r. 1762 Brytańnia W. Portugallią od naiazdu ratowała atakuiąc osady Francuzkie; teraz z niemałém politików zadumieniem kwitną wszystkie od nas nietknięte, Martinica, Guadalupa, Cayenne, wyspa Francuzka, Reunion, zbogacaią się owszem przez liczną korsarzów; nawet do wypędzenia zupełnego Francuzów z S. Domingo przyłożyć się nie chcemy, gdzie niedawno Christophe odniosł zupełne zwycięztwo nad przeciwnikiem Pethion, który został przymuszony opuścić wyspę, i szukać zchronienia w kraiu niewiadomym.

Wyszedł od Króla rozkaz uwagi godny względem Anglików zostaiących w służbie morskiey za granicą; wszystkich woła do oyczyzny Jerzy 3. Kommendanci flott naszych, nie gwałtem zabierać odtąd, lecz upominać się o wydanie powinni, wzywaiąc pomocy posłów Angielskich; chociażby wzieli indygenat, który iak wyraził Monarcha, nie uwalnia ich od poddaństwa. powracaiący dobrowolnie pardon otrzymaią; poymani na okrętach nieprzyiacielskich są poczytani za zdrayców: nie powracaiących z Afrykańskiey nawet niewoli wykupować nie będziemy.

Któż nie widzi, że rząd nasz tę powolność dla Amerykanów czyni, unikaiąc woyny z niemi; tym końcem Rose posłem wyznaczony do Washingtonu. Kupcy obawiać się zaczeli, ażeby dom Austryacki nie zamknoł Anglikom portów swoich na odnodze Adryatyckiey, chociaż po-

ważamy flagę Cesarza Franciszka, i handel Turecki bardzo dziś kwitnie w Trieste.

Przyiaciele Foxa na wspaniałym grobowcu iego w Westmuntserze zamiast pysznych napisów położyć tylko chcieli. Karol Jakób Fox; wielu rozumie, że gdyby żył ieszcze, podobno narod nie przyszedłby nigdy do dzisieyszego stanu. Zamieszania trwaią w Jrlandyi; podczas ostatniego rozruchu w Limmerick mieyscowy Biskup raniony został.

Admirał Berkeley ma być odwołany; na mieyscu iego będzie kommendantem naywyższym potęgi morskiey Angielskiego narodu przy brzegach Ameryki północney Admirał Warren; odwołanie pierwszego niewiadomo, czyli nie iest skutkiem poiednania się Brytannii W. z RPtą; wybranie drugiego nie zadziwi ziomków, którzy znaią że w okolicznościach krytycznych potrzebny tam iest mąż znaiomy z politycznych i militarnych talentów, iakim iest bez wątpienia ten Admirał z równą dla siebie dystynkcyą, narodu sławą dawniey używany do poselskiego urzędu i prowadzenia flott naszych. Bezpieczeństwo zaś osad cukrowych poruczone iest Admirałowi Cochrane.

PARYZ d. 31 pazdziernika. Woyska Francuzkie do granic Hiszpańskich wkroczyły zmierzaiąc do Portugallii. G. Junot nie ma przy sobie nad 26 t iazdy i piechoty; lecz natychmiast pod Bayonne zgromadzać zaczęto korpus drugi, ten w potrzebie posiłkować będzie; G. Laborde prowadzi kolumnę; Kellermann syn Marszałka drugą; marsz iest tak nagły, że d. 18 ruszywszy z mieysca Junot, d. 23 miał główną kwaterę w Pampelunie stolicy Nawarry. Król Katolicki daie żołnierza swego 34 t. wątpić trzeba, czyli nad potęgą zprzymierzoną X. Pokoiu przyimie hetmaństwo naywyższe.

Poseł Portugalski opuścił naszą stolicę; osobom poselstwo składaiącym kazano wyieżdżać z Paryża w 24 godzinach, z całey Francyi w dniach 14. Z dworem Wiedeńskim przez bawiącego tu Arcy X. Ferdynanda ważne mamy negocyacye gońce nad zwyczay często z obu stron przysyłani znać o tém daią, Traktatuiemy także z dworem Rzymskim. Kardynał Bayanne urodzony Francuz Legat Oyca S. przybywszy do Turinu, przez G. Menou wspaniale przyięty, odebrał gońca od Wice Króla Eugeniusza z Medyolanu, i powrócił do Rzymu; w krótce potém raz drugi iechał przez Turin pośpieszaiąc do Paryża. Cel tych negocyacyi, iakoteż innych względem ostatniego urządzenia związku Reńskie go iest niedościgłą taiemnicą. Legat nowy traktować ma z Prymasem Niemieckim o Konkordat dla pozostałych kościołów katolickich narodu swego

Następią wkrótce elekcye po wielu departamentach; między wyznaczonemi zgromadzeń elektoralnych Prezydentami są Arcy Kanclerz Cambaceres, Marszałek Brune, Senator Beurnon Sville G. S. Susanne, Senator Colchen Biskup Trewirski, Arcy Biskup Paryzki, Marszałek Serrurier i Senator G. Laboissiere, który był nauczycielem Napoleona w Szkole rycerskiey. Literaci Hauteville i Gin, pierwszy lat maiący 92, drugi 86 umarli. Poseł Ottomańskiey Porty, przybył, dni kilka zabawił u nas, audyencyi nie miał u panuiącego, widział się z Ministrem Champagny, i śpiesznie odiechał do Constantinopola; słychać, że Mustafa 4 pragnie zachować przyiazne związki z naszym narodem.

Z Berlina zprowadzono 7 t. rzadkich medalów; Visconti ma one złożyć porządnie w tuteyszém Muzeum. Z Alexandryiskiey twierdzy przypadkiem uciekło 120 więźniów na pracę forteczną za zbrodnie skazanych; trwoga w okolicy powszechna; gensdarmów ruszono przeciw zbiegom, którzy w górach Appeninu skryci mogą wiele szkody czynić przed poymaniem. Fabryki Lyońskie zaczynaią kwitnąć nad inne czasy; iedwab nie iest drogi; raz że wiele zebrano we Francyi południowey i we Włoszech, powtóre że Anglikom zakupować ten produkt zabroniono. Liczbę Xiążąt bawiących w Paryżu pomnożył niedawno X. Meklenburgski. Morlet maiący lat 92, z żyiących Generałów Francuzkich naystarszy umarł; służył długo Ludwikowi 15; w r. 1741 odprawił kampanie Czeskie z wielką dystynkcyą.

NEW YORCK d. 8 września. Zbliża się czas zwołania kongressu; nie wątpiemy że RPta woynę Anglikom zapowie, ieżeli zadość zkrzywdzonym nie uczynią. Wszystkie prowincye w tém są iednomyślne, iż bronić trzeba udzielności narodowey, naygorliwszemi okazały się te, które uformowano po traktacie r. 1783, np. Vermont, Kentucky, Tenessée, Ohio, Michigan, Jndiana, Louisiana; te naywięcey uzbroiły milicyi, i naypilniey ćwiczą żołnierza nowego. Nie tylko zaś lądem gotuią się Amerykanie naiechać Canadę, Acadyą, inne Anglików prowincye, aleteż wyspy ich cukrowe, które podbić będzie nie trudno przy pomocy Hiszpanów i Francuzów. Korsarskie i woienne statki budujemy z naywiększą dokładnością i pośpiechem, ażeby kupieckie Anglików okręta po wszystkich morzach ścigane uyść nie mogły przed pogonią; tymczasem dobra i pożyteczna iest dla nas przewłoka; statki nasze po całym świecie rozrzucone dla handlu powracaią do oyczyzny.

HAGA d. 31 pazdziernika. Król Ludwik następuiące miasta ogłosił pierwszemi w Królestwie Hollenderskiém: Amsterdam, Haga, Leyden, Rotterdam, Harlem, Groningen, Leuwarden, Harlingen, Dewenter, Kampen, Zwoll, Nymega, Zutphen, Arnheim, Utrecht, Amersfort, Horn, Enkhuisen, Dordrecht, Delft, Gouda, Schiedam, Gorinhem, Middelburg, Zieriksee, Flessingue, Boisleduc, Breda, Bergopzoom. Umieszczenie na liście trzech ostatnich pokazuie, iż albo nie był nigdy proiekt rozszerzenia granic Francuzkich po Mozę, albo iest zarzucony.